

Greek translated by:

Christina Soulios

Psychologist, MSc. - Systemic Family and Group Psychotherapist

Krystallia Drystella

Νέες Τάσεις Γάμου: Ο Σύγχρονος Γάμος

Anna Varga

Ψυχοθεραπεία, Ph D,

Επικεφαλής του Τμήματος Συστημικής Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας

(Κέντρο Ψυχοαναλύσεων και Πρακτικής/Εφαρμοσμένης Ψυχολογίας)

Ιδρύτρια και μέλος του Συμβουλίου της Κοινότητας Οικογενειακών Συμβούλων

και Ψυχοθεραπευτών

Grazhina Budinayte

Ψυχοθεραπεύτρια, Ph D,

Διδάσκουσα του Τμήματος Συστημικής Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας

(Κέντρο Ψυχοαναλύσεων και Πρακτικής/Εφαρμοσμένης Ψυχολογίας)

Senior καθηγήτρια του Τμήματος Ψυχολογίας του Εθνικού Ερευνητικού

Πανεπιστημίου Σχολή Οικονομικών, Διευθύντρια της Κοινότητας Οικογενειακών

Συμβούλων και Ψυχοθεραπευτών

Το άρθρο κάνει αναδρομή στις κύριες εξελίξεις του σύγχρονου γάμου ως κοινωνική κατασκευή. Ξεκινώντας από τα κύρια γνωρίσματα του παραδοσιακού γάμου - έως το γάμο της νέας εποχής - περιγράφει τις ιδιαιτερότητες και τα κύρια χαρακτηριστικά του γάμου στη μετα-μοντέρνα εποχή. Το άρθρο παρατηρεί τα κύρια γεγονότα και φαινόμενα τα οποία έπαιξαν δραματικό ρόλο στις εξελίξεις αυτές: η χειραφέτηση των γυναικών, η εμφάνιση της αντισύλληψης, η νομιμοποίηση του διαζυγίου, η αστικοποίηση, η επιστημονική πρόοδος στην ιατρική και άλλα. Το άρθρο δείχνει ότι ο νέος γάμος είναι η ένωση χωρίς τον ξεκάθαρο καταμερισμό ρόλων, συχνά με μικρά παιδιά ώριμων συντρόφων, με την κατανομή πολλών λειτουργιών της παραδοσιακής οικογένειας σε βοηθούς επί πληρωμής - ξένοι στην οικογένεια με εξαιρετικά σπουδαίο ρόλο και ταυτοχρόνως «παιχνιδιάρικη διάθεση» σεξουαλικών σχέσεων, χωρίς ξεκάθαρα οικογενειακά όρια. Νέες μορφές του γάμου εμφανίζονται - δι-πυρηνικές οικογένειες, οικογένειες δυο καριέρων, οικογένειες ίδιου φύλου, οικογένειες με κατοικίδια τα οποία παίζουν το ρόλο των μελών της οικογένειας.

Οι συγγραφείς υποθέτουν ότι ο αριθμός των ανθρώπων που δεν κάνουν

καθόλου οικογένεια, ο αριθμός των «επισκεπτόμενων» γάμων όπως και μια ποικιλία από πιθανές σχέσεις ανθρώπων, κοινά, θα αυξηθούν. Εξαιτίας των παραπάνω, οι οικογενειακοί θεραπευτές χρειάζεται να αφήσουν τις άκαμπτες ιδέες της «λειτουργικής» και «μη-λειτουργικής» οικογένειας και να γίνουν πιο προσανατολισμένοι στην ανεκτικότητα, να παίρνουν λιγότερη ή μη-ειδικού θέση και να επιδείξουν περισσότερη ευελιξία στους επαγγελματικούς τους προσανατολισμούς και μεθόδους.

Λέξεις-κλειδιά: παραδοσιακός γάμος, μοντέρνος γάμος, μεταμοντερνισμός, χαρακτηριστικά μεταμοντέρνας οικογένειας, νέες μορφές γάμου, νέες μορφές οικογένειας

Επικρατούσες Συζητήσεις για Αλλαγή και ο Αντίκτυπος της Αναδόμησης επί των Σχέσεων Εξουσίας σε Δημόσιες Υπηρεσίες στο Ηνωμένο Βασίλειο

Chiara Santin

Συστημική και Οικογενειακή Ψυχοθεραπεύτρια

Επιβλέπουσα και Εκπαιδεύτρια

Διευθύντρια του Rainbow Family Therapy Services Ltd – Ηνωμ. Βασίλειο

Ζούμε σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο κοινωνικό-πολιτικό πλαίσιο και μια εποχή οικονομικής κρίσεως, πράγμα που επηρεάζει την παροχή δημοσίων υπηρεσιών στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπως διερευνάται από αυτή την εργασία, καθώς και ανά την Ευρώπη. Οι δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν σημαντικές δομικές αλλαγές για να ανταποκριθούν στις φθίνουσες παροχές. Το άρθρο αυτό εστιάζει στο πως οι αλλαγές υλοποιούνται, αξιοποιώντας ένα συστημικό θεωρητικό πλαίσιο για να αναλυθούν οι διεργασίες του σχετιζομένου μέσω ενός φακού εξουσίας. Άδηλες και έκδηλες επικρατούσες συζητήσεις που υπόκεινται της αλλαγής είναι συνυφασμένες στις σχέσεις με τους εξυπηρετούμενους, με το προσωπικό και με αυτούς που παρέχουν τις υπηρεσίες. Η ιεραρχία της συζήτησης δείχνει πως η εξουσία μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην εφαρμογή αλλαγών π.χ. μέσω της υπερίσχυσης και της 'εξουσίας του ελέγχου' σε αντίθεση με την από κοινού ευθύνη, τη συνεργασία και την 'ισχύ για επιρροή' (Guilfoyle, 2003). Αυτό το γεγονός καθορίζει τα συνηθισμένα μοτίβα απόκρισης στην αλλαγή, π.χ. συμμετρικότητα ή συμπληρωματικότητα (Bateson, 1972) η οποία μπορεί να γίνει πολωμένη και μονολογική. Με το να μαθαίνουν την τέχνη της ευέλικτης το-

ποθέτησης (Harré and van Langenhove 1991, 1999), οι υπάλληλοι μπορούν να διατηρήσουν μια αίσθηση δραστικότητας και εμπλοκής με τις κεντρικές αξίες του φορέα τους και να υποστηρίξουν τους διευθυντές τους να εφαρμόσουν τις απαραίτητες αλλαγές αντί να αντιστέκονται σε αυτές. Άρα, μια εστίαση στη διεργασία της αλλαγής και στις σχέσεις εξουσίας εντός των δημοσιών (και ιδιωτικών) οργανισμών όπου παρόμοιες διεργασίες σχέσεων μπορεί να λαμβάνουν χώρα, μπορεί να αντισταθμίσει την πιθανή διατάραξη των υπηρεσιών και ένα αίσθημα ανισχυρότητας στους υπαλλήλους και εξυπηρετούμενους από κοινού, μέσα σε ένα κλίμα περικοπών ανά την Ευρώπη και τον παγκοσμίως.

Λέξεις-κλειδιά: οργανισμοί/φορείς, αναδόμηση, διεργασίες σχετιζοσθαι, επικρατούσες συζητήσεις, σχέσεις εξουσίας

Η Απαραίτητη Σύγκλιση των Τομέων της Κοινωνικής Πρόνοιας, της Θεραπευτικής Φροντίδας και της Δικαιοσύνης ως Σύστημα Ανθεκτικότητας Παράγοντες Ανθεκτικότητας μιας Έφηβης Αντιμέτωπη με τον Σεξουαλικό Κακοποιοητή της σε Γαλλικό Δικαστήριο της Ασίζης¹

Michel Wawrzyniak, Samuel Rassinon

Η Εκπαιδευτική Ομάδα Θεραπείας Οικογένειας με βάση την Amiens (Γαλλία) απέκτησε ενδιαφέρον για τη μελέτη κακοποιητικών οικογενειακών συστημάτων. Μια ανάμειξη ευκαιρίας και τύχης είχε ως αποτέλεσμα να μπορέσουμε να παρακολουθήσουμε τη δίκη ενός σεξουαλικού κακοποιοητή μιας έφηβης στο Δικαστήριο της Ασίζης. Αυτή η έφηβη ήταν πολύ γνωστή στους παιδοψυχιατρους της ομάδας μας και ακόμη, υπήρξε μια από τις ασθενείς με της οποίας την κλινική κατάσταση ήμασταν πολύ στενά αναμειγμένοι.

Αυτή η αρχική σύνθεση μας επιτρέπει τώρα να εξετάσουμε τη σχέση ανάμεσα σε κλινικά στοιχεία της δραματικής κατάστασης αυτής της νεαρής κοπέλας η οποία νοσηλεύτηκε σε μονάδα παιδοψυχιατρικής και τα πραγματικά στοιχεία τα οποία μετέπειτα παρατηρήθηκαν κατά τη δίκη στο Δικαστήριο της Ασίζης του κακοποιοητή της, του πατέρα της. Από αυτό, θα συνεχίσουμε να επισημά-

¹ Το άρθρο αυτό επεκτείνει την εργασία μας η οποία παρουσιάστηκε στην 7η Συνάντηση Εκπαιδευτών της EFTA-TIC Meeting of Trainers με θέμα: Εκπαίδευση και Έρευνα: Ευνοώντας Ανθεκτικά Συστήματα στην Οχρίδα της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, 21-23 Σεπτέμβρη, 2012

νομε τους παράγοντες που οδήγησαν στην ανάδυση της αλήθειας, δηλαδή στην ομολογία του κατηγορούμενου, ως παράγοντες ανθεκτικότητας που επέτρεψαν στο θύμα να αποδεχτεί/να συμβιβαστεί με την κακοποίηση και να έρθει αντιμέτωπη με τον κακοποιητή της στο δικαστήριο όπως και έστρωσαν το δρόμο για τη μελλοντική (επανά)κατασκευή της ταυτότητάς της.

Θα καταλήξουμε τη συζήτησή μας εξετάζοντας το πώς η απαραίτητη σύγκλιση των τομέων της κοινωνικής πρόνοιας, της ψυχοθεραπευτικής φροντίδας και του δικαστικού συστήματος μπορεί να θεωρηθούν ως ένα σύστημα ανθεκτικότητας που υποθάλλει την ανθεκτικότητα του Υποκειμένου απέναντι σε αποξενωτικά και κακοποιητικά συστήματα.

Λέξεις-κλειδιά: Ανθεκτικότητα – Αιμομιξία – Δικαιοσύνη

Σύνδρομο Χρόνιας Κοπώσεως: Πως οι Οικογένειες μιλούν για Ψυχολογικά φαινόμενα, ένα ‘Λεπτό’ και ‘Προστατευμένο’ Θέμα

Katie Stuart, Cordet Smart, Rudi Dallos & Fin Williams

Το Σύνδρομο Χρόνιας Κοπώσεως (ΣΧΚ) ή Chronic Fatigue Syndrome (CFS) είναι μια πάθηση υπό αμφισβήτηση και η βιβλιογραφία δείχνει ότι οι ενήλικες πάσχοντες διατηρούν μια ισχυρή προτίμηση για μη-ψυχολογικές αιτιολογίες τη. Η εμπειρία των εφήβων έχει ερευνηθεί πολύ λιγότερο και παρότι οι οικογένειες παίζουν μεγάλο ρόλο στις ζωές των εφήβων, σχετικά ελάχιστη έρευνα έχει συμπεριλάβει μέλη της οικογένειας. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε είναι η Λογό-Ψυχολογία και εργαλεία από την Ανάλυση Συνομιλίας για να εξεταστεί πως ο ψυχολογικός διάλογος παρήχθηκε εντός των οικογενειών. Η ανάλυση έδειξε ότι οι οικογένειες βρήκαν δύσκολο να διαχειριστούν την εισαγωγή των ψυχολογικών φαινομένων και μέλη των οικογενειών χρησιμοποίησαν διάφορες στρατηγικές για να μεταδώσουν ψυχολογικά μηνύματα. Οι στρατηγικές που χρησιμοποιήθηκαν συμπεριλαμβάνουν την προσφορά του μηνύματος μέσω ‘σύγχυσης: αβεβαιότητας ή έλλειψης κατανόησης’, ως ‘μπλεγμένου με συζήτηση για το σώμα: συζητώντας σωματικά και ψυχολογικά συμπτώματα μαζί’, όπως και ως ‘πετώντας το: ένα μεμονωμένο σχόλιο’. Προτάσεις έχουν γίνει για κλινική άσκηση και μελλοντική έρευνα.

Λέξεις-κλειδιά: Σύνδρομο Χρόνιας Κοπώσεως, CFS/ME, οικογένεια, Λόγο-Ψυχολογία (discursive psychology)

Είναι Σήμερα που θα Έρθει για Δείπνο; Η Επίσκεψη στο Πατρικό Σπίτι, στη Ψυχιατρική Σήμερα

Raymond Traube

Παιδοψυχίατρος, Neuchâtel, Ελβετία

Στο παρόν άρθρο έχω κάνει γενικευμένες παρατηρήσεις για όλες τις οικογένειες, τις οποίες είχα αρχικά κάνει για τα 'δύσκολα' παιδιά. Τελικά, αυτό που ενοχλεί τους περισσότερους γονείς είναι τα προβλήματα συμπεριφοράς των παιδιών τους, για παράδειγμα όταν δεν είναι διατεθειμένα να κάνουν τα μαθήματα τους. Αυτή η προσέγγιση, μας επιτρέπει να επισημάνουμε τις αλληλεπιδράσεις που αναδύονται προκαλώντας συγκρούσεις μεταξύ του παιδιού, των αδελφών και των γονιών του. Με τα μακρότερα παιδιά, οι εντάσεις αυτές διαχέονται και αναδύονται σχετικές παιδαγωγικές παρατηρήσεις. Αυτή η ψυχο-παιδαγωγική δουλειά παραπέμπει στην "Σούπερ Νταντά". Με έκπληξη παρατήρησα ότι αυτό το εργαλείο είναι ευρέως αποδεκτό από τις οικογένειες. Ως συνέχεια της ανάλυσης των οικογενειακών σχέσεων που πραγματοποιείται ύστερα από μια πρώτη συμβουλευτική διεργασία, είναι το συμπλήρωμα σε 'πραγματικές συνθήκες' και γι' αυτό της αξίζει κατά τη γνώμη μου να ενσωματωθεί στις τρέχουσες παιδοψυχιατρικές πρακτικές.

Ύπνωση και Χαλάρωση στη Συστημική Θεραπεία Παιδιών

Raymond Traube

Παιδοψυχίατρος, Neuchâtel-Ελβετία

Στο 20 % των ασθενών που βλέπω σε οικογενειακή θεραπεία, σε κάποιες περιπτώσεις προτείνω την παρακολούθηση μόνο του παιδιού που παρουσιάζει δυσκολίες ύπνου ή αγχώδεις καταστάσεις στο σχολείο. Σε μια σύντομη συνένδρια του διδάσκω τα βασικά στοιχεία μιας τεχνικής χαλάρωσης, σε συνδυασμό με μια κατευθυνόμενη ονειροπόληση, την οποία θα μπορεί να ηχογραφήσει για να επαναλάβει το βράδυ στο σπίτι μόνο του. Πιο σπάνια, κάνω μια δεύτερη συνένδρια ύπνωσης εστιασμένη στο σημείο που μπλοκάρει / δυσκολεύει το παιδί. Ο αναγνώστης μπορεί να πάρει μια ιδέα αυτής της τεχνικής μέσα από μια λεπτομερή απεικόνιση ενός περιστατικού που διήρκεσε περίπου δέκα συνεδρίες. Η παράλληλη οικογενειακή θεραπεία δεν είναι αντικείμενο αυτής της παρουσίασης.